Урок беларускай мовы

1 клас

Я і навакольны свет. Я і раслінны свет

Настаўнік : Ігнатовіч Кацярына Сяргееўна

Ход урока:

I. Арганизацыйны момант.

Арганізацыйны момант

Добрае ранне сонцу і птушкам,
Добрае ранне сынкам і дачушкам!
Добрае ранне ўсім добрым людзям.
Шчыра вітацца мы ўсе не забудзем!
Званочкам звонкім урок павітаўся.
Сядзем за парты. Занятак пачаўся!

II. Уводзіны ў тэму

Добры дзень дзеці! Сёння да нас на ўрок зноў прыйшла Спадарыня Беларуская мова. Адкажыце ,калі ласка, на пытанне, навошта мы вывучаем беларускую мову?
Што будзе, калі людзі перастануць размаўляць па-беларуску?

III. Арфаэпічная хвілінка

Давайце разам з вамі ўзгадаем некаторыя асаблівасці гукаў беларускай мовы. Я гавару гук, а вы паўтарайце і адначасова ўзгадвайце словы з гэтым гукам.
[г], [дж], [дз'], [ч], [ў].

IV. Пастаноўка задач

А зараз вызначым, чым мы сення будзем займацца на ўроку беларускай мовы, а дапаможа нам ў гэтым воблака слоў.

V. Узнаўленне ведаў.

Паказ малюнкаў з выявамі жывёл, дзеці называюць жывёлу і яе дзіцяня, потом шукаюць назву гэтай жывёлы ў філвордзе і рознакляровымі алоўкамі размалёўваюць яе. *(заданнее на рабочым лісце)*

Размалюйце жывёлу, якая з'яўляецца сімвалам РБ. *(заданнее на рабочым лісце)* Якая птушка таксама з'яўляецца сімвалам РБ? Назавіце яе дзіцяня? Працягнеце маё выказванне: бусел – сімвал сямейнага … (шчасця) .Як называецца гняздо бусла?

VI. Тэма ўрока. Мэта ўрока.

<u>Уводзіны ў тэму.</u>

Давайце яшчэ раз звернемся да воблака слоў. На што падобна яго выява? Што такое цюльпан? (кветка) Значыць сення на ўроку мы з вамі будзем знаёміцца з назвамі кветак і іншын раслін, якія растуць у Рэспубліцы Беларусь.

1. **Гульня “Дрэва ці кветка?”**
   - А зараз крыху пагуляем. Я вам называю расліну, а вы ўгадваеце, што гэта – дрэва ці кветка:калі гэта дрэва – вы падымаеце рукі ўгору і становіцеся на на насочкі,калі гэта кветка – вы прысядаеце.
   *Бяроза, гладыёлус,**пралеска**, рабіна, цюльпан, **званочак,** елка, **ружа**, **рамонак,** сасна,**валошка**, **дзьмухавец**, ліпа,**сланечнік.*** (Адкрываю на камп’ютары па адным.)

Чаму пачуўшы некаторыя назвы раслін, вы не ведалі, што трэба рабіць? (назвы не супадаюць з рускай мовай)

2. **Знайдзі адпаведнасць**
   Давайце яшчэ раз узнавім назвы кветак на беларускай мове. Для гэтага злучым назву расліны з яе выявай. *(заданнее на рабочым лісце)*
3. Паслухайце верш і адкажыце, назвы якіх кветак вы ў ім пачулі, ці правіль падпісаны малюнкі на слайдах?
4. **Фізхвілінка “Дзяўчынка-беларусачка”**
5. **Адгадай загадкі:**

Ля дарогі — шарык белы,
Вецер дзьме, а шарык цэлы.
А як дзьмухнуць хлапчукі –
Пух ляціць ва ўсе бакі.

Цвіту ўсё лета я,
Жыву звычайна ў жыце.
Нашу хлапечае імя.
Як зваць мяне, скажыце?

Узімку цыбулінка спіць-спачывае.
Прачнецца – і кветкі наволю пускае.
Хай снег, хай мароз – у вясновым падлеску
Красуюць блакітныя кветкі –...

У гародзе ля дарожцы
Стаіць сонейка на ножцы,
Жоўтыя праменьчыкі палаюць,
Але не апякаюць.

На пруточку — буйны цвет, дробныя калючкі...
Не падлазь ка мне, малы, бо паколеш ручкі.

6. **Работа ў парах.**
   - Вакол нас шмат раслін. Некаторыя прыходзяць у кожную хату у выглядзе хлеба, абруса, дранікаў.

- А вось як яны да нас прыйшлі хлеб, абрус, дранікі вы даведаецеся, калі пранумаруеце малюнкі па парадку *(заданнее на рабочым лісце)*

Тры вучні працуюць каля дошкі, астатнія – за партай. У вучняў наборы картак па тэмах “Хлеб”, “Абрус”, “Дранікі”.

Першая пара:

Карткі з малюнкамі: поле ільну, лён збіраюць, ільняныя ніткі, тканіна з ільну, абрус.

Другая пара:

Карткі з малюнкамі: поле бульбы, бульба, цёрка, патэльня, дранікі.

Трэцяя пара:

Карткі з малюнкамі: поле пшаніцы, каласы, мука, хлеб.

(Пасля выканання дзеці правяраюць).

Фізхвілінка для вачэй

VII.Праца над казкай
Сёння вы будзеце слухаць казку “Дзьмухавец - Пузанчык” аўтара Алены Рыгораўны Кобец-Філімонавай. Вы будзеце вучыцца правільна ўспрымаць на слых і вымаўляць гукі [дз’], [ц’]; правільна чытаць па-беларуску.
1. Слоўнікавая работа:

-У казцы сустрэнуцца словы (на дошцы):

пачула шэпт – услышала шёпот

плот- забор

прыгожы – красивый

цікавы - интересный

уважліва - внимательно

вельмі ганарыўся – очень гордился

спярша – сначала

пялёсткі - лепестки

выхваляўся – видите, хвалился

надзьмуўся - надулся

падзівілася - удивилась

у паветры – в воздухе

замест - вместо

доўгае сцябло – длинный стебель

-Адкрыйце падручнікі на патрэбнай старонцы. Сачыце за маімі словамі па малюнкаваму раду.

2. Чытанне казкі настаўнікам.

3. Замацаванне вывучанага.

Адказы на пытанні па асэнсаванню пачутага:

- Спадабалася вам казка? Ці былі незразумелыя словы? Пакажыце на малюнках сцябло з макаўкай.

- Дзе гуляла дзяўчынка?

- Што пачула Соня?

- Як гаварыў пра сябе Дзьмухавец?

- Ці спадабалася вам яго гутарка?

- А як вялі сябе Незабудкі?

- Што адбылося далей?

- Як да гэтага аднеслася дзяўчынка?

- Як суцешыла ўнучку бабуля?

- Якога малюнка не хапае? Што на ім трэба адлюстраваць?

- Падумайце, чаму Дзьмухавец у казцы называецца Пузанчыкам?

4. Хвілінка адкрыццяў:

- Куды ў казцы зніклі парашуцікі? (За плот суседняй дачы).

- Адгадайце загадку:

Абступіў ён агароды,

Абабег дамы, сады

І вакол жывой прыроды

Так прастойвае гады. (Плот)

- Пакажыце на малюнку.

- У рускай мове таксама ёсць слова “плот”.

А вот я – с другой судьбою:

Часто вижу города,

Дружен я всегда с рекою,

Путь мой – быстрая вода. (Плот)

- Чым яны адрозніваюцца па сэнсе?

VIII.Вынік урока.

- Якую казку вы сёння слухалі на ўроку? Наша галоўная мэта была – паслухаць казку і навучыцца новым словам. З якімі словамі пазнаёміліся? (на слайдах) Які першы гук у слове “дзьмухавец”? ([дз’]). А з якім гукам яшчэ чыталі словы? ([ц’])

IX. Рэфлексія.

- Хто лічыць, што працаваў на ўроку добра, з усёй аддачай – размалюйце кветку ружовага колеру. Хто лічыць, што на ўроку не вельмі актыўна працаваў, але на наступным уроку будзе лепш працаваць – жоўтага колерку. А хто ўпэўнены, што на ўроку сядзеў дарма – сіняга колеру.

- У нас з вамі атрымаліся цудоўныя і вельмі прыгожыя кветкі, усе яны: рамонкі, валошкі, звоночкі і іншыя - сімвалы нашай Беларусі. Мы ўсе разам ствараем сілу і моц нашай Радзімы.

Як песню вясной жаўруковую,

Шануй беларускую мову!

Шануй і любі яе, родную,

Каб мог ты на ей заспяваць,

Каб мог і зімою халоднаю

Той песняй сяброў саграваць.